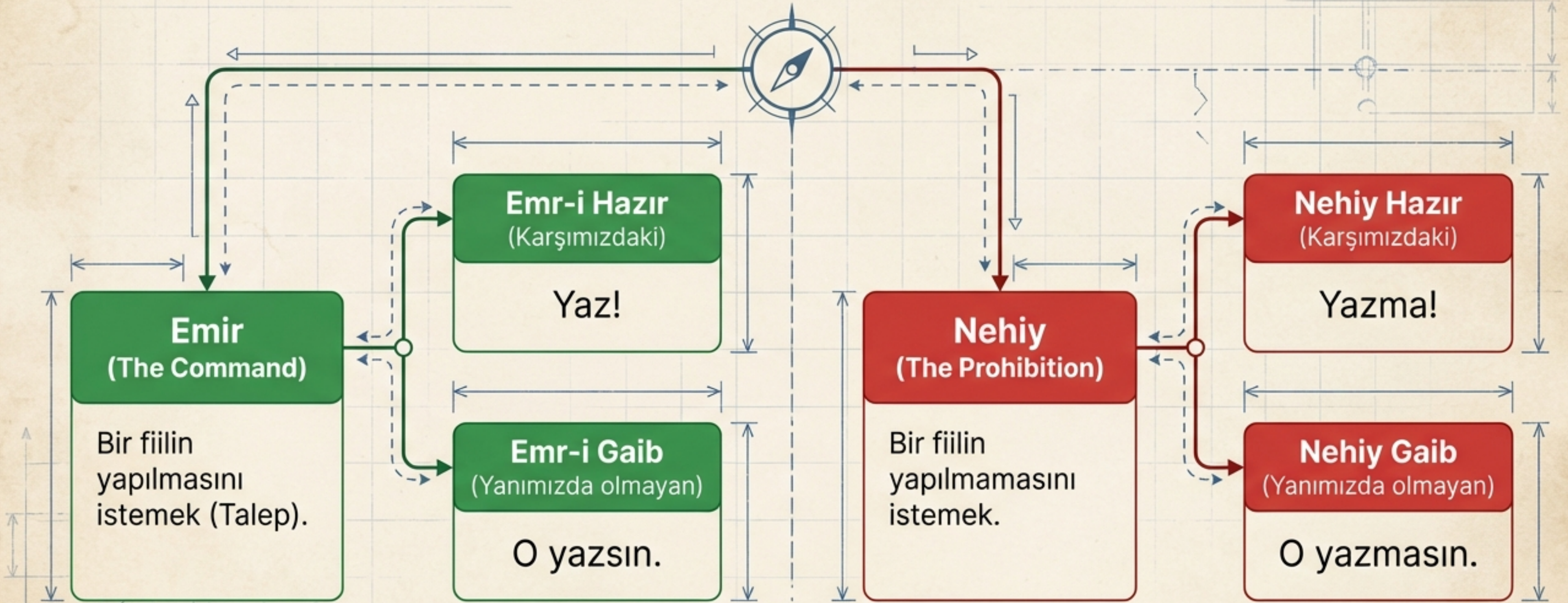


الأمر النهي

Arapça Sarf: Emir ve Nehiy Kipleri (Ünite 20)

Adım Adım Kurallar, Çekimler ve Kur'an-ı Kerim'den Örnekler

Fiillerin Talep Kipleri: İki Temel Kategori



Emir ve Nehiy kipleri, Muzari (Şimdiki/Geniş Zaman) fiilden türetilir. (Sayfa 112)

Emr-i Gaib: Olmayana Emretmek

يَكْتُبُ

=

يَكْتُبُ

Muzari Gaib Fiil

+

لِ

Lam-ı Emir

1. Muzari fiilin başına 'Li-' (Emir Lam'ı) getirilir.
2. Fiilin sonu cezm edilir (Hareke sükun olur veya Nun düşer).

Anlamı: 0 yazsın.



Emr-i Gaib kipi, Muzari fiilin başına 'Li-' eklenerek ve sonu cezm edilerek türetilir. (Sayfa 113)

Emr-i Hazır Oluşturma Algoritması (Bölüm 1)



تُخْتَبِ

Muzari harfini (Te) atın

~~تُخْتَبِ~~

تُخْتَبِ

Sorun: Arapça'da kelime sakin (harekesiz) harfle başlayamaz.

أُخْتَبِ

Başına geçici bir Elif (Hemze-i Vasl) getirin.

Muzari Muhatab



Emr-i Hazır kipi, Muzari fiilin başından muzari harfi atılarak ve başına Hemze-i Vasl getirilerek türetilir. (Sayfa 114)

Emr-i Hazır Algoritması (Bölüm 2): Hangi Hareke?



Orta harf
Ötre (u) ise



Fiilin orta harfinin
harekesine bak (Aynu'l-Fiil)

Orta harf **Üstün (a)**
veya **Esre (i)** ise

Baştaki Elif **Ötre (u)** alır.

يُنْصِرُ → أَنْصِرُ

Baştaki Elif **Esre (i)** alır.
Asla Üstün almaz

يَجْلِسُ → اجْلِسْ يَفْتَحُ → افْتَحْ



Emr-i Hazır kipi, orta harfin harekesine göre başına Elif'e hareket eklenir. (Sayfa 115)

Örneklerle Emr-i Hazır Kurulumu

تَكْتُبُ

Te atılır

كْتُبُ

Orta hareke ötre

اُكْتُبُ

Yaz!

تَجْلِسُ

Te atılır

جَلِسُ

Orta hareke esre

اِجْلِسُ

Otur!

تَذْهَبُ

Te atılır

ذْهَبُ

Orta hareke üstün

اِذْهَبُ

Git!



Kural:
Son harf
daima
cezm
(sükun)
yapılır.



Emr-i Hazır kipi, orta harfin harekesine göre başına Elif'e hareket eklenir. (Sayfa 115)

Nehiy Kipi: Yasaklama

لا

La-i Nahiye



+ Muzari Fiil + Cezm

لا تَجْلِسْ

(La Te-jlis)
Oturma! (Sen)

لا يَجْلِسْ

(La Ye-jlis)
Oturmasın! (0)



Emr-i Hazır kipi, orta harfin harekesine göre başına Elif'e hareket eklenir. (Sayfa 115)

Önemli Kural: Cezm Alametleri Nelerdir?

Emir ve Nehiy kiplerinde fiilin sonu 'cezm' olur. Ancak bu her zaman sükun demek değildir.



Tekil (Müfred) Fiillerde
son harf sükun olur.

اَكْتُبْ

ان

İkil (Tesniye) ve Çoğul (Cemi)
Fiillerde sondaki Nun harfi düşer.
(Exception: Kadın çoğul nun'u)

اَكْتُبُونَ → اَكْتُبُوا
اَكْتُبَانِ → اَكْتُبَا



Cezm, fiilin sonundaki harekeyi kaldırır
veya harfi düşürür. (Sayfa 116)

Emir Kipi Çekim Tablosu (Sayfa 119)

Tekil	İkil	Çoğul
Gaib - O/Onlar		
لِيَكْتُبْ (Li-yektub)	لِيَكْتُبَا (Li-yektuba - Nun dropped)	لِيَكْتُبُوا (Li-yektubu - Nun dropped)
لِتَكْتُبْ (Li-tektub)	لِتَكْتُبَا (Li-tektuba - Nun dropped)	لِيَكْتُبْنَ (Li-yektubne - Nun fixed)
Hazır - Sen/Siz		
اُكْتُبْ (Uktub)	اُكْتُبَا (Uktuba - Nun dropped)	اُكْتُبُوا (Uktubu - Nun dropped)
اُكْتُبِي (Uktubi - Nun dropped)	اُكْتُبَا (Uktuba - Nun dropped)	اُكْتُبْنَ (Uktubne - Nun fixed)



Emir, fiilin köküne göre şekillenir. (Sayfa 119)

Nehiy Kipi Çekim Tablosu (Sayfa 119)

Tekil	İkil	Çoğul
Nehiy Gaib		
لا يَكْتُبُ	لا يَكْتُبَا	لا يَكْتُبُوا
لا تَكْتُبُ	لا تَكْتُبَا	لا يَكْتُبَنَّ
Nehiy Hazır		
لا تَكْتُبُ	لا تَكْتُبَا	لا تَكْتُبُوا
لا تَكْتُبِي	لا تَكْتُبَا	لا تَكْتُبَنَّ



Tesniye ve Cemi müzekkerlerde "Nun" harfinin düştüğüne dikkat ediniz.

Kur'an-ı Kerim'den Örnekler

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ

(Al-Alaq, 1)

اِقْرَأْ

Oku!

(Emr-i Hazır)

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ

هَذَا الْبَيْتِ

(Al-Quraysh, 3)

فَلْيَعْبُدُوا

İbadet etsinler

(Emr-i Gaib - Çoğul)

وَلَا تُسْرِفُوا

(Al-A'raf, 31)

لَا تُسْرِفُوا

İsraf etmeyin

(Nehiy Hazır - Çoğul)

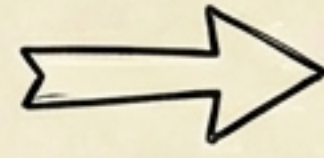


Emir ve Nehiy kipleri Kuran'da sıkça kullanılır.

Uygulama: Muzari'den Emir Yapma

Aşağıdaki fiilleri Emr-i Hazır'a çeviriniz.

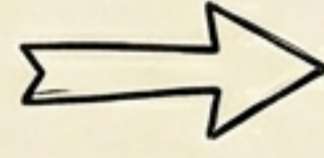
تَشْرَبُ Teşrabu - İçiyorsun



إِشْرَبْ

İşrab! - İç!
(Orta harf üstün -> Esre Elif)

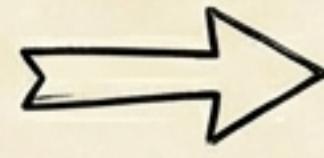
تَخْرُجُ Tehruju - Çıkıyorsun



أُخْرِجْ

Uhruc! - Çık!
(Orta harf ötre -> Ötre Elif)

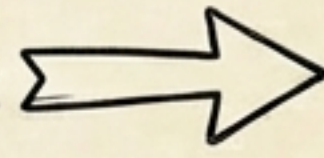
تَسْمَعُ Tesmau - Duyuyorsun



إِسْمَعْ

Isma! - Dinle!
(Orta harf üstün -> Esre Elif)

تَكْتُبُونَ Tektubune - Yazıyorsunuz



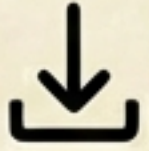
اُكْتُبُوا

Uktubu! - Yazın!
(Çoğul Nun'u düşer)



Emir yaparken harekelerin değiştiğine dikkat ediniz.

Özet ve İpuçları



Emir Hazır

Baştaki harfi at + Elif ekle.
Orta harf Ötre ise -> Elif Ötre.
Orta harf Üstün/Esre ise ->
-> Elif Esre.



Emir Gaib

Başa 'Li-' getir.
Sonu Cezm yap.



Nehiy (Yasak)

Başa 'La' getir.
Sonu Cezm yap.

“Muzari fiilin çekimini bilmek, emir ve nehiy yapmanın anahtarıdır.”



Emir ve Nehiy kipleri Kuran'da sıkça kullanılır.